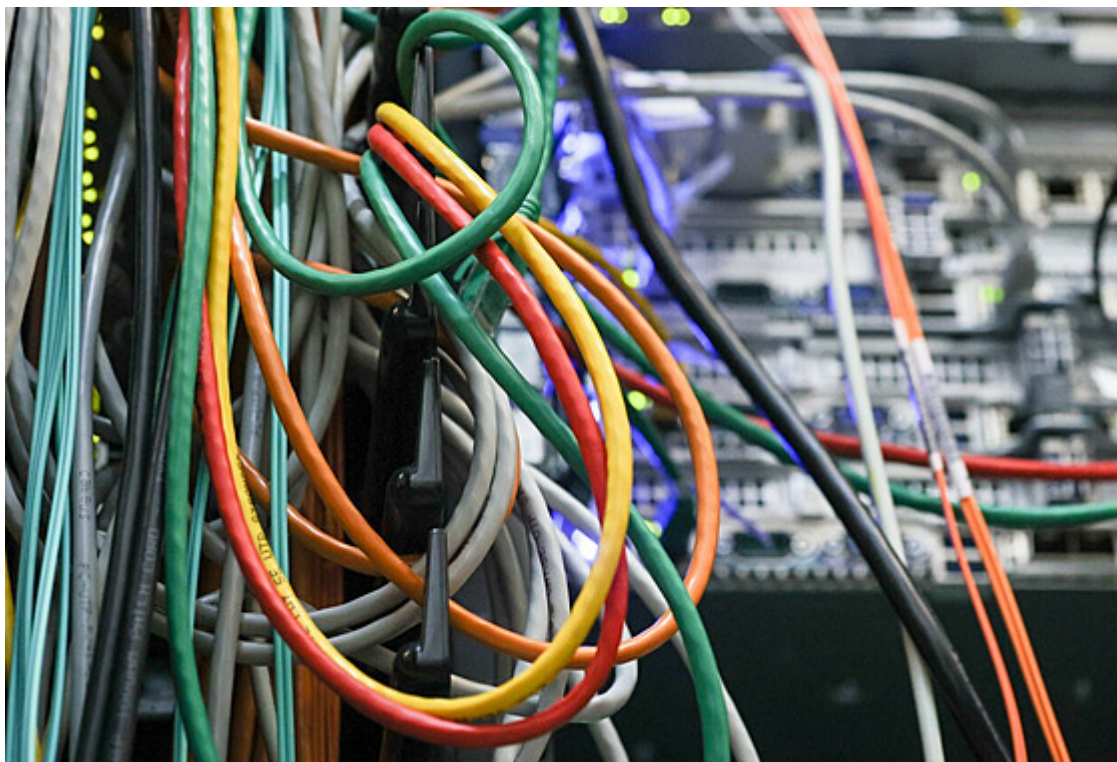

Nutné, ale nesystémové. Energetické datacentrum vyjde stát na miliardu

[idnes.cz/zpravy/domaci/komunitni-energetika-lex-oze-ii-datove-centrum-obnovitelne-zdroje.A230306_082224_domaci_idvs](https://www.idnes.cz/zpravy/domaci/komunitni-energetika-lex-oze-ii-datove-centrum-obnovitelne-zdroje.A230306_082224_domaci_idvs)

11. března 2023

Fotogalerie1

ilustrační snímek | foto: [Profimedia.cz](https://www.profimedia.cz)

Obnovitelné zdroje mají postupně nahrazovat elektrárny na fosilní paliva. Data o přibývajícím množství menších výrobců bude potřeba přehledně shromažďovat na jednom místě. K tomu má sloužit takzvané elektroenergetické datové centrum (EDC). Jeho urychlené vytvoření se v novele energetického zákona však objevilo znenadání.

Kabinet Petra Fialy zveřejnil finální verzi po průtazích minulý týden. Že bude mít budování centra na starosti právě sdružení distributorů a soukromých firem (ČSRES), vláda schválila už v loňském červenci na neveřejném jednání.

„Distributoři se snaží najít své místo v moderní energetice tak, aby jejich podnikání dále dávalo smysl. Proto lze na výsledném návrhu novely vyzorovat řadu ústupků. Jedním z nich je i samotné vytvoření a provoz centra, díky kterému bude moci sdružení ČSRES čerpat miliardu korun z Národního plánu obnovy,“ shrnuje právnička Frank Bold a Unie komunitní energetiky Eliška Beranová.

Zakládání energetických komunit? Tradičním hráčům se ustupuje, říká asociace

Ve hře přitom původně byly jiné varianty. O budování centra se ucházel dle Beranové Operátor trhu energií (OTE), státní akciová společnost. Někteří experti si myslí, že by pro shromažďování dat byl státní operátor vhodnější.

„Z hlediska organizace energetiky, elektroenergetiky a zpracování informací je to opatření nesystémové. Ze zákona podobnou funkci zastává OTE. Oproti tomu ČSRES nemá žádnou zákonnou podporu, je to sdružení firem,“ říká si fyzik a ředitel společnosti EkoWATT Jiří Beranovský.

Ministerstvo průmyslu a obchodu ale uvádí, že zvažovalo i tuto variantu. Výběr prý probíhal v rámci Národního akčního plánu pro chytré sítě a jeho součástí byl i státní operátor. Ministerstvo jej vyloučilo údajně kvůli tomu, že se s centrem pojí další povinnosti, jako například shromažďování dat k řízení energetické soustavy, které se na operátora nevztahují.

„Vedení elektroenergetického datového centra operátorem trhu OTE není možné zejména s ohledem na to, že OTE by spravoval IT systém, který je určen pro plnění povinností provozovatele přenosové a distribučních soustav,“ sdělil za ministerstvo mluvčí David Hlušík.

Do takzvaného České sdružení regulovaných elektroenergetických společností (ČSRES), které budou mít centrum na starosti, patří státní společnost ČEPS zajišťující provoz distribuční soustavy, polostátní ČEZ Distribuce a dvě soukromé firmy PRE a EG.D. Každý ze subjektů bude mít v centru čtvrtinový podíl. Kromě dotace se společností mohou zvýšit příjmy i ze zavedení takzvaných poplatků za nesíťovou infrastrukturu, které budou platit všichni zákazníci.

O čtyři roky pozadu

Cílem novely přezdívané LEX OZE II je spuštění komunitní energetiky, tedy umožnění vzniku energetických společenství, jejíž členové mezi sebou budou sdílet přebytky energie vyrobené z menších zdrojů. A k tomu datového centrum podle odborníků nutné není. Proto o jeho brzkém spuštění nebyla řeč ani v původní verzi novely z loňského listopadu.

„Pro spuštění komunitní energetiky v prvotní fázi není vznik elektroenergetického datového centra nezbytný. Co však nezbytné je, aby byla zákonem určena instituce na energetickém trhu, u které se budou scházet data o spotřebě a výrobě z jednotlivých odběrných a výrobních míst zapojených do energetických společenství,“ vysvětluje Martin Ander, koordinátor komunitní energetiky ve Svazu moderní energetiky.

Sdílená energetika neznamena blackout. Ani když slunce nesvítí, říká expert

Stanovená instituce má data vyhodnocovat, rozdělovat vyrobenou elektřinu mezi jednotlivé členy společenství a následně tyto informace zpřístupňovat jak členům společenství, tak obchodníkům s elektřinou, kteří na základě nich budou vystavovat faktury za elektřinu odebranou ze sítě.

„Tuto práci s daty by mohla nejprve zajišťovat například sama příslušná regionální distribuční společnost, OTE nebo případně nově založené EDC,“ dodává Ander.

Podobně uvažuje i právnička Beranová. „Službu by zvládl již v současnosti realizovat operátor trhu s elektřinou za součinnosti distributorů, obdobně jako je nyní sdílení zajištěno na úrovni bytových domů,“ říká Beranová.

Vyjednání podmínky, že je nutné vybudovat datové centrum, tak novelu ještě více zpozdilo. Oproti původní verzi o půl roku, pokud se centrum podaří spustit včas, tedy od začátku příštího roku.

Komunitní energetika měla podle evropské směrnice začít v Česku fungovat již v roce 2020. Při nejlepším scénáři tak budeme mít zpoždění čtyři roky.

Česko počítá s boomem obnovitelných zdrojů

Redakcí oslovení experti se však shodují, že datové centrum Česko do budoucna potřebuje v každém případě. Centrum totiž nemá sloužit jen energetickým společenstvím, ale i pomoci s očekávaným

nárůstem podílu obnovitelných zdrojů, například díky plánovanému budování solárních či větrných parků.

„Dat potřebných k připojení a následnému zúčtování a vyrovnání odchylek bude potřeba opravdu hodně, čili EDC je potřebné,“ shrnuje Beranovský.

Podobně hovoří i zástupci sdružení. „V nové moderní energetice budou centrální zdroje z podstatné části nahrazeny velkým množstvím malých zdrojů. Elektřina bude přenášena obousměrně, někdy bude konečný zákazník elektřinu odebírat a někdy ji bude naopak dodávat. Je asi pochopitelné, že tato změna bude vyžadovat vysokou míru digitalizace celého sektoru,“ uvádí za společnost ČEZ Distribuce mluvčí Soňa Holingerová.

Činnost centra má být rozdělena do dvou fází. Od roku 2024 má začít fungovat sdílení v rámci energetických komunit, tedy mezi sousedy, ale i napříč distribučními soustavami. Ve druhé fázi, kterou sdružení chystá od začátku roku 2026, má centrum sbírat data potřebná pro vyrovnávání krátkodobých výkyvů obnovitelných zdrojů a využívání přebytečné energie ve správnou chvíli.

Teplo pro celou školu za cenu v bytě. Komunitní zdroje mohou zlevnit energie

Aktuálně probíhá jednání o výši evropské dotace na budování centra, která by měla pokrýt většinu investice. Část investice a provoz pak bude placen z navýšených poplatků pro všechny zákazníky. „Nicméně

i v případě nezískání dotace by poplatek nepřekročil řádově několik desítek korun ročně na jedno odběrné místo,“ ujišťuje Lukáš Hrabal z ČEPS.

„Již dnes platíme na fakturách za elektřinu činnost OTE, tedy hradíme sběr a poskytování operativních dat na trhu s elektřinou. Pokud podobně ‚marginální‘ bude také platba za činnost EDC, nejde o zásadní bariéru nebo zátěž limitující vznik komunitní energetiky,“ poznamenává Ander. Instalace obnovitelných zdrojů mohou lidem naopak přinést výrazné úspory, jelikož se jedná o dnes již nejlevnější variantu.

Otazník nad poplatky za distribuci

Česká republika by podle expertů měla hledat inspiraci v zahraničí, například v Rakousku, kde naplno funguje komunitní energetika a zároveň i obdoba připravovaného centra. Koordinátor Ander poukazuje, že v sousední zemi centrum (EDA Platform) vytvořili distributoři. Stát jim nicméně nakázal nezvyšovat poplatky za shromažďování informací. Prostředky se budou hledat až následně podle náročnosti služeb.

Velkou otázkou je i nové nastavení poplatků za přenos energie. To bude mít na starosti Energetický regulační úřad (ERÚ). Původně v novele byla formulace, že úřad má možnost stanovit „přiměřenou cenu za distribuci“. Nyní ale zákon neříká, jak má nové nastavení vypadat a není tedy jasné, jestli dojde ke zvýhodnění členů energetických společenství, pokud méně zatěžují soustavu.

Dle Andera i Beranové by bylo lepší zvýhodnění zavést přímo do zákona formou povinnosti, podobně jako to funguje v Rakousku, kde se distribuční poplatky snižují na základě využívaného napětí.

Teplo z pily a na poli větrník. Bavorsko šetří díky komunitní energetice

Snížení plateb je podle expertů dobrou motivací. Lidé pak mají možnost se zapojit do komunitní energetiky a podílet se na celkovém přechodu k obnovitelným zdrojům, ke kterému Českou republiku zavazují nejen evropské strategie, ale i celosvětové cíle na snižování emisí skleníkových plynů, které způsobují klimatickou změnu.

V současných strategiích má v tomto ohledu Česko nízké ambice, do konce desetiletí chceme vyrábět z obnovitelných zdrojů jen pětinu energie.

Novela energetického zákona zvaná LEX OZE II aktuálně čeká na schválení oběma komorami parlamentu. Distributoři upozorňují, že pokud schválení neproběhne do poloviny letošního roku, datové centrum ve stanoveném termínu vybudovat nestihnout. Další zdržení spuštění komunitní energetiky tak nyní závisí na rychlosti zákonodárců.

Šéfka asociace: Komunitní energetika může zlevnit elektřinu až o desítky procent | (29:08) | video: [iDNES.tv](#)

Rozstřel

[Sledovat další díly na iDNES.tv](#)

Autor: [Vojtěch Svěrák](#)

Další články: Důchodu se ve zdraví nedožijeme. Posouvat věkovou hranici je nesmysl, říká ekonom

Zobrazit více článků

Témata: energetika, energetika, obnovitelné zdroje, Česká republika, Eliška Beranová, ČEPS, Energetický regulační úřad (ERÚ), Rakousko